

| Biber Gazı

TTD Biber Gazı Projesine İlişkin Gelişmeler

Elif DAĞLI

TTD Bilimsel Komite Başkanı | elowiftoraks@gmail.com

Biber gazı ve diğer göz yaşartıcı gazlar toplumsal eylemlerde kalabalık kontrolü için bir çok devlet tarafından kullanılmaktadır. Bu gazlar kimyasal silah sözleşmesine göre kimyasal silah sayılmamakla birlikte, savaşlarda iki ulusun birbirine karşı kullanması yasaklanmıştır.

Gazların toplum üzerinde kullanılabilmesi uzun süreli kalıcı sağlık etkisi bulunmaması tezine dayanmaktadır. Bu tezin bilimsel kanıtları bir kaç deneysel laboratuvar çalışması ve kısıtlı gönüllü uygulamalarından ibarettir.

Son zamanlarda yaşamış olduğumuz toplumsal olaylardaki yakınmaların sıklığı üzerine tezin doğruluğunun sorgulanması gerekmiştir. Bu nedenle Türk Toraks Derneği bilimsel komitesi, İstanbul, Ankara şubelerinden ve Çevresel ve Mesleki Akciğer Hastalıkları Çalışma Grubu'ndan araştırmacılar ile bir proje başlatmıştır. Projenin hedefi gaza maruziyetin uzun süren solunum belirtileri ve solunum fonksiyon bozukluğu olup olmadığının araştırılmasıdır. Gaz maruziyeti olan bireylerin sosyodemografik özelliklerini, maruziyet yer, zaman ve şekillerini, solunum sistemi belirtilerini ve sürelerini kaydederek solunum testi uygulamalarını yapılmıştır. Çalışma İstanbul-Ankara eylemci grupları ve Cihangir bölgesinde eylem yapmadığı halde sürekli olarak maruziyet yaşayan bölge halkını içermektedir. Buna göre üç grup belirlenmiştir:

1. İstanbul grubu: erken dönem tekrarlayan maruziyet grubu
2. Ankara grubu: subakut maruziyet grubu
3. Cihangir: Çevresel ve uzun süreli maruziyet grubu

Yürütülmekte olan çalışmanın ön değerlendirilmesi üç başlıkta yapılmıştır.

1. Ankara ve İstanbul gruplarının sosyodemografik özellikleri, maruziyet şekilleri, semptomları ve devam süreleri
2. İstanbul grubu belirtiler ve solunum fonksiyon sonuçları
3. Ankara grubu maruziyet, belirti süresi ve solunum fonksiyon bulguları
4. Cihangir grubu karşılaşma süre ve şekilleri belirtiler ve solunum fonksiyon testleri

Çalışma grubumuz 86'sı Ankara'dan olmak üzere %45'i son 3 günde gaza maruz kalan 546 kişiyi içermektedir. Bu kişiler, ortalama yaşı $31,2 \pm 10,5$, %48'i kadın, %52'si üniversite mezunu, %21'i üniversite öğrencisi olan bir grup olup %62'si sigara içmekteydi. %40'ı gaza açık havada bir metreden yakın mesafeden, %21'i kapalı alanda maruz kalmıştı. %94'ü güvensizlik nedeniyle bir sağlık kuruluşuna başvurmamıştı. Yüzü süt ve/veya anti asit ile yıkamak en sık kullanılan bireysel uygulamaydı. Maruziyet ile ilgili yakınmalar %70 solunum sıkıntısı, %80 öksürük, %45 balgam, %43 göğüs ağrısı, %3 hemoptizi, %72 burun akıntısı, %81 göz kızarıklığı, %44 cilt yanması şek-

lindeydi. Yakınmaların medyan süresi solunum sıkıntısı için 2 gün, öksürük 15 gün, balgam 14 gün, göğüs ağrısı 15 gün, burun akıntısı 13 gün, göz kızarıklığı 14 gün, cilt bulguları 15 gün idi. Yakınmaların süresi gazın etkilerinin kısa süreli olmadığını açıkça göstermektedir.

Eyleme katılmayan ancak bölgede yaşadığı için uzun süre maruz kalanların %19'unda izole küçük hava yolu obstrüksiyonu saptanmış olması da çevresel biber gazı ekilenimin uzun süreli olması halinde solunum fonksiyon değişikliği yaptığını göstermiştir.

Sonuçlar bize uygulamada pratik değişiklik yapabilmek için bir kaç husus ortaya çıkarmıştır.

1. Klinik belirtilerin 2-3 hafta kadar sürmesi gazın etkilerinin akut olmadığını ortaya koymaktadır.
2. Çevresel biber gazı maruziyeti tanımlı yapabiliyoruz. Şimdiye kadar hiç düşünülmemiş bu husus gazın toplumsal güvenilirliğinin tartışılmasına neden olabilir.

Henüz çalışmanın sonuçlarının değerlendirmesi sürmektedir. TTD biber gazı çalışmasının bütün üyelerine çok teşekkür eder. Bulduğumuz koşullarda çalışmaların devam etmesi gerektiğini vurgulamak isterim.

